

Небаба Н.А.

Украинская академия банковского дела
Национального банка Украины

СИСТЕМА НЕГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕНСИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В УКРАИНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Аннотация

В статье рассмотрена общая структура существующей пенсионной системы в Украине. Исследованы особенности функционирования третьего уровня системы. Проанализированы основные показатели деятельности негосударственных пенсионных фондов. Рассмотрены факторы, тормозящие развитие системы. Исследована структура инвестиционного портфеля, его доходность. Предложены направления улучшения инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: пенсионная система, негосударственное пенсионное обеспечение, инвестиционный портфель, негосударственный пенсионный фонд, доходность.

Nebaba N.O.

Ukrainian Academy Of Banking
Of The National Bank Of Ukraine

NON-STATE PENSION FUNDS IN UKRAINE: CURRENT STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

Summary

The article discusses the general structure of the existing pension system in Ukraine. The features of the functioning of the third level system. Analyzes the main indicators of private pension funds. The factors hindering the development of the system. Investigated the structure the investment portfolio, its profitability. The directions of improvement of investment activity.

Keywords: pension system, private pension provision, investment portfolio, pension fund, profitability.

УДК 338.242

НОВІ РИНКОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ КРУП'ЯНОГО ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

Орленко О.В.

Міжнародний університет бізнесу і права

В статті розглянуто питання впровадження круп'яного органічного виробництва на території України. Охарактеризовано сучасні реалії та нові можливості органічного землеробства фермерськими господарства як одну з найбільш перспективних форм господарювання в агросфері. Досліджено загальні аспекти економічної ефективності діяльності сільськогосподарських товаровиробників при практичному застосуванні принципів і методів органічного виробництва.

Ключові слова: органічне виробництво, круп'яна продукція, сертифікація, фермерські господарства, ефективність.

Постановка проблеми. Україна, маючи значний потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції, її експорту, споживання на внутрішньому ринку, досягла певних результатів щодо розвитку власного органічного виробництва. Так, площа сертифікованих сільськогосподарських угідь в Україні, задіяних під вирощування різноманітної органічної продукції, складає більше чверті мільйона гектарів, а наша держава займає почесне двадцять перше місце світових країн-лідерів органічного руху [2].

На даний час органічний сектор перетворюється на одну із найбільш динамічних галузей сільськогосподарства в країнах ЄС. Цьому сприяло підвищення рівня проінформованості споживачів про безпеку харчових продуктів та проблеми пов'язані із захистом довкілля протягом останніх років. У зв'язку з цим українські сільськогосподарські ви-

робники круп'яних культур невдовзі також поставуть перед новими вимогами: враховувати у процесі своєї діяльності методи господарювання з точки зору їх можливого впливу не тільки на майбутній розвиток та прибутковість господарювання, а також на збереження довкілля.

Органічними або екологічно чистими вважаються продукти, виготовлені з дотриманням визначених екологічних стандартів на всіх технологічних та реалізаційних етапах. При виробництві органічних продуктів застосовують технології максимального збереження поживних речовин. Для цього повністю відмовляються від ароматизаторів, барвників, консервантів та генетично модифікованих організмів. Заборонено рафінування, мінералізація та інші технологічні операції, які зменшують поживні властивості продукту. До того ж матеріали для упакування екологічно чистого продукту виготовляються з натуральної сировини [1].

Органічне виробництво має цілу низку економічних, екологічних та соціальних переваг, а також цей метод завдяки виробництву та споживанню власне органічних харчових продуктів позитивно впливає на здоров'я населення. Економічні переваги круп'яного органічного виробництва полягають у тому, що за умов належного впровадження сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур згідно із принципами та вимогами органічного виробництва, при подальшому розвитку внутрішнього ринку в Україні в середньостроковій перспективі зростатиме прибутковість виробництва органічної продукції та її конкурентоздатність.

Ведення органічного землеробства базується на застосуванні мінімального обробітку ґрунту та відмови від отрутохімікатів і мінеральних добрив. Такий підхід відновлює баланс поживних речовин у ґрунті, нормалізує роботу живих організмів, збільшує вміст гумусу і, як результат, – підвищує урожайність сільськогосподарських культур. Однак перехід на органічне господарювання є тривалим та не гарантує швидкої віддачі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку органічного виробництва та формування ринку органічної продукції в Україні займаються такі науковці як В.І. Артиш, Н.В. Бородачова, Дудар О.Т., Н.А. Берлач, М.В. Капштик, М.І. Кобець, Л.Є. Купінець, О.В. Рудницька, В.О. Шлапак, О.В. Ходаківська та інші. Незважаючи на достатню кількість робіт, пов'язаних з дослідженням сучасного стану світового органічного виробництва та перспектив його розвитку в Україні, наукове обґрунтування сутності практичних кроків щодо прискорення розвитку органічного круп'яного виробництва залишається недостатнім.

Мета статті – дослідити сучасний стан світового органічного виробництва та визначити основні тенденції та проблеми становлення круп'яного ринку органічної продукції в Україні.

Виклад основного матеріалу. Україна має перспективні умови для розвитку і збільшення площ органічного сільського господарства, тому що має чудовий потенціал, як з екологічної, так і з економічної точки зору. Родючі ґрунти створюють сприятливі умови для переходу до виробництва органічної сільськогосподарської продукції. Швидке та стале зростання обсягів міжнародної торгівлі органічними продуктами, попит серед місцевого населення на здорові та безпечні харчові продукти і, нарешті, не менш важливою є цінова надбавка на органічне виробництво. Все це дає гарну можливість для України покращити економічний стан населення сільських територій шляхом розвитку органічного сектору в країні.

Частка сертифікованих органічних площ серед загального об'єму сільськогосподарських угідь України складає майже 0,7%. При цьому Україна займає перше місце в східноєвропейському регіоні щодо сертифікованої площі органічної ріллі, спеціалізуючись переважно на виробництві зернових, зернобобових та олійних культур. Крім того, в нашій державі сертифіковано 300 тис. га дикоросів [3].

В останні три роки спостерігається тенденція наповнення внутрішнього ринку власною органічною продукцією за рахунок налагодження власної переробки органічної сировини. Зокрема, це крупи, соки, сиропи, повидло, сухофрукти, мед, м'ясні та молочні вироби. Офіційні статистичні огляди IFOAM підтверджують, що якщо на початок 2003 р. в Україні було зареєстровано 31 господарство, що отримало статус «органічного», то в 2012 р. нараховувалось вже 164 сертифікованих органічних господарств,

а загальна площа сертифікованих органічних сільськогосподарських земель склала 272 850 га.

Таблиця 1
Загальна площа органічних с.-г. угідь та кількість органічних господарств в Україні, 2002-2012 рр. [12]

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Площа, га	164449	239542	240000	241980	242034	249872	270193	270226	270320	270320	272850
Кількість господарств	31	69	70	72	80	92	118	121	142	155	164

В Україні органічні сільськогосподарські землі займають 270320 га, при цьому переважними продуктами рослинництва є зернові та олійні культури такі як: пшениця, овес, ячмін, вика, жито, пшениця спельта, просо, гречка, соя, соняшник. Стрімко почало розвиватися вирощування органічних овочів у закритому і відкритому ґрунтах. Нідерланди, Німеччина, Швейцарія, Чеська Республіка, Польща, США, Канада, Італія, Греція, Ізраїль, Молдова та Норвегія є головними країнами, до яких екпортується органічна продукція з України.

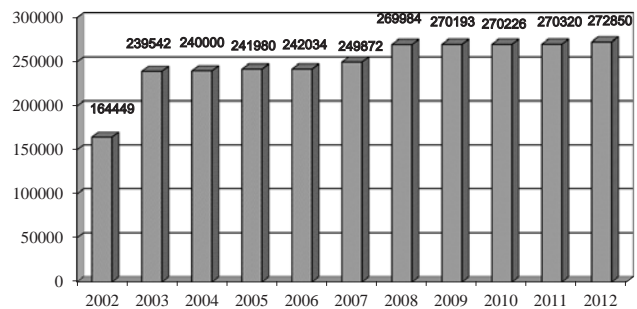

Рис. 1. Площа сільськогосподарських угідь в Україні, сертифікованих у відповідності до органічних стандартів в розрізі по роках, га [12]

В останнє десятиріччя значні площі родючих сільськогосподарських земель використовувалися без істотного застосування агрохімікатів і їх можна було б швидко перевести на сертифіковане органічне виробництво за умови наявності ринків збуту. Таким чином, органічне сільськогосподарське виробництво створює сприятливі можливості підвищення продуктивності та прибутковості, доступні як для великих сільськогосподарських підприємств, так і малих фермерських господарств. Можливий навіть перехід особистих селянських господарств та використання так званої системи «групової» сертифікації для зменшення її вартості на одиницю площі. Як і в інших європейських країнах, головним фактором сприяння масовій конверсії господарств, особливо малих та середніх, могло б бути запровадження державної підтримки у вигляді бюджетних субсидій, у тому числі прийняття програми надання субсидій сільськогосподарським товаровиробникам для здійснення конвертації та сертифікації, а також державної агроекологічної програми.

У світі 31 млн га земель, що використовується для виробництва органічної продукції. Це приблизно 558 тис. ферм у 108 країнах світу. На першому місці знаходиться Австралія – приблизно 12,1 млн га, а на другому – Китай із 3,5 млн га. У Європейській частині – Швейцарія. Основними тенденціями світового ринку стало збільшення попиту на органічні продукти в більшості країн [11]. Ситуація на світо-

вому ринку органічної продукції характеризується концентрацією попиту в розвинених країнах, підвищенням попиту в країнах, що розвиваються, консолідацією учасників ринку та розвитком дистрибуції органічної продукції. Органічні продукти давно знайшли споживачів і стали популярними в США та Західній Європі. Лідером за органічним споживанням є Німеччина, яка почала впроваджувати політику здорового харчування ще у 80-х роках. Незважаючи на перевищення вартості екологічних продуктів на 40-50% порівняно з традиційними, італійці щорічно витрачають на придбання органічних продуктів в середньому €25 на одну особу, швейцарці – €105, датчани – €51, шведи – €47.

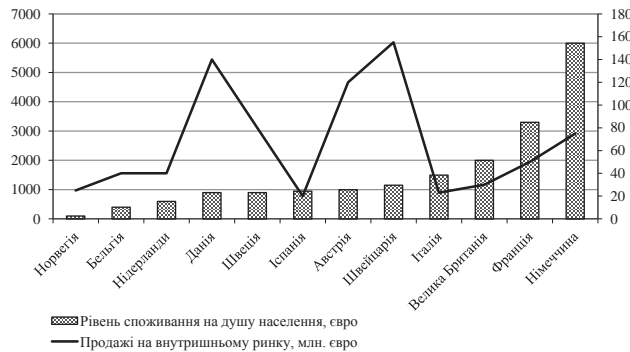

Рис. 2. Країни Європи з найбільшою часткою органічного ринку та рівнем споживання на душу населення в 2011 р. [11]

Державна політика цих країн спрямована на екологізацію сільського господарства: премії за невикористання хімічних засобів, державні субсидії для ведення органічного землеробства, а також на період переходу від традиційних технологій, мито на ввезення хімічних добрив, компенсація вартості сертифікації. Рівень цінних надбавок на таку продукцію становить від 10-25% в порівнянні зі звичайними продуктами. Наразі в світі існує федерація IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) – Міжнародна федерація органічного землеробства, яка здійснює контроль формалізації умов діяльності та періодично переглядає їх на основі консультацій із членами цієї організації. До складу входять 760 представників зі 100 країн світу (2 з України). Потім функціонують міжнародні і національні об'єднання. В США виробництво органічного продовольства було розпочато ще в 1990 році. Усі продукти маркуються, сертифікуються згідно із законом. Більше 80% виробляються сімейними фермами, невеликого розміру [7]. Хоча провідну роль в органічному виробництві займає малий бізнес, все більша кількість національних продовольчих компаній пропагує і розвиває цей напрям у своїй діяльності.

Дослідження Федерації органічного руху України свідчать, що сучасний внутрішній споживчий ринок органічних продуктів в Україні почав розвиватись з початку 2000-х років, склавши: у 2007 році – 500 тис. євро, в 2008 році – 600 тис. євро, у 2009 – 1,2 млн. євро, у 2010 – 2,4 млн. євро, у 2011 р. цей показник зріс до 5,1 млн.євро, у 2012 році – до 7,9 млн.євро, а у 2013 р. – до 12,2 млн.євро [12].

В Україні вже є понад 120 «органічних господарств», проте переважна частина з них сертифікована іноземними сертифікаційними компаніями відповідно до європейських «органічних стандартів». Більшість українських органічних господарств розташовані в Одеській, Херсонській, Полтавській, Вінницькій, Закарпатській, Львівській, Тернопіль-

ській, Житомирській областях. Українські сертифіковані органічні господарства – різного розміру – від кількох гектарів, як і в більшості країн Європи, до понад десяти тисяч гектарів ріллі [6].

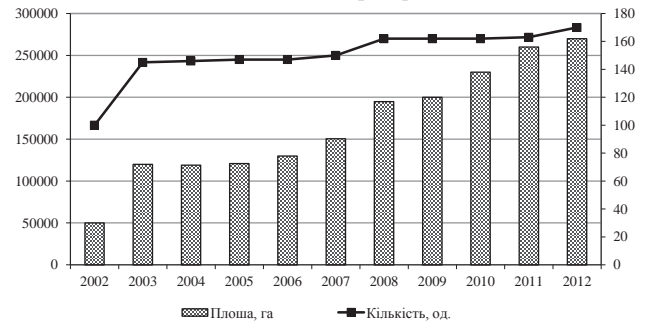

Рис. 3. Площа сільськогосподарських угідь, сертифікованих у відповідності до органічних стандартів та кількість сертифікованих органічних господарств в Україні [12]

Попит та зацікавленість в органічній продукції зростає і на внутрішньому ринку України. Одне з провідних українських переробних підприємств органічної продукції ТОВ «Фабрика бакалійних продуктів» (ТМ Жменька), яка повідомила про стовідсоткове зростання продажів органічної продукції на даний період у порівнянні з 2010 роком і збільшення точок продажу органічної продукції з 270 до 600. Одним із важливих каналів збуту та популяризації органічної продукції в Україні є невеликі спеціалізовані магазини здорового харчування у містах мільйонників (мережа магазинів натуральної та органічної продукції «Натур Бутік», ТОВ «Торговельний Дім Органік Ера, тощо). Найпопулярнішим каналом збуту органічної продукції є супермаркети такі як: «Сільпо», «Goodwine», «Мегамаркет», «Ашан», «Фуршет», «Billa», «Novus» та інші [4].

Переваги органічного сільського господарства в Україні є надзвичайно великими – для економічного зростання, захисту навколишнього середовища, якості та безпеки харчових продуктів, запобігання зміні клімату та соціальної справедливості.

Рис. 4. Основні переваги органічних продуктів [10]

Органічне сільське господарство суттєво зменшує застосування агрохімічних засобів захисту рослин за рахунок використання поєднання традиційних та сучасних методів для природного контролю шкідників та хвороб. Впровадження органічного сільського господарства може також підвищити врожайність та опір хворобам. Воно покращує структуру ґрунту, захищає водні ресурси, мінімізує фактори, що спричиняють зміну клімату та підтримує біорізноманіття.

Починаючи з січня 2014 р. в Україні вступив у дію підписаний 03 жовтня 2013 р. Закон України № 425-VII «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини». Законом визначаються правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, заходи контролю та нагляду за такою діяльністю і спрямовані на забезпечення справедливої конкуренції та належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, покращення основних показників стану здоров'я населення, збереження навколишнього природного середовища, раціонального використання ґрунтів, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів, а також гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні [8]. Відповідно до цього Закону, суб'єкти господарювання, які маркують свою продукцію як органічну, зобов'язані привести свою діяльність у відповідність з положеннями Закону протягом шести місяців. Фахівці органічного сектору висловлюють сподівання, що з прийняттям Закону у державі спостерігатиметься активізація та поштовх розвитку органічного сектору, а також, що не менш важливо, унеможливиться існування такого явища, як «псевдо-органік». Зокрема, в Законі говориться: – забороняється при маркуванні продукції, яка не відповідає вимогам цього Закону, використовувати позначення з написами «органічний, біодинамічний, біологічний, екологічний», словами з префіксом «біо» тощо. Органічна продукція, імпортована з інших країн, вироблена відповідно до законодавства країн походження, що підтверджено відповідним сертифікатом, повинна в перекладі на українську мову позначатися написом «органічний продукт». Проте необхідно зазначити, що поки в Україні не розроблені відповідні підзаконні акти, вітчизняні виробники проходять процедуру органічної сертифікації свого виробництва за діючими міжнародними стандартами, частіше за все – це норми Європейського Союзу.

Окрім цього, Державною цільовою Програмою розвитку села на період до 2015 р. задекларовано довести обсяг частки органічної продукції у загальному обсязі валової продукції сільського господарства до 10 відсотків, передбачається стимулювання ведення органічного сільського господарства, унормування розвитку органічного землеробства та створення системи його сертифікації. Ще одним документом, що акцентує увагу на органічному секторі, є Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 р., схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України за № 806-р. В стратегії серед пріоритетних напрямів досягнення стратегічних цілей вказано і забезпечення продовольчої безпеки держави шляхом сприяння розвитку органічного землеробства, насамперед в особистих селянських і середніх господарствах [5].

Ефективне ведення сільськогосподарського бізнесу можливе лише за умови застосування добре організованих та економічно обґрунтованих методів з застосуванням прогресивних технологій. Критері-

ем його діяльності виступає насамперед отримання максимального прибутку, через збільшення об'єму виробництва, або ж зниження собівартості виробництва, енерго та ресурсозбереження.

Відповідно до існуючого досвіду переваги органічного виробництва слід розглядати в таких напрямках:

1. Додана вартість внаслідок можливості продажу продукції за ціною вищою від традиційної (ціни на зерно, залежно від якості і попиту є від 50% до 200% вищими за ціни традиційного виробництва. Ціни на фрукти та овочі від 20% до 100%);

2. Зменшення витрат на засоби виробництва (виключення із технологічної схеми пестицидів та мінеральних добрив).

Узагальнюючи практичний фермерський досвід впровадження органічного землеробства в країнах Західної Європи, Америки та Канади слід звернути увагу на наступні фактори. Врожаї протягом перехідного періоду спочатку знижуються, а згодом знову підвищуються, оскільки покращується родючість ґрунту. На це піде в середньому від трьох до п'яти років [9]. Цей період можна скоротити, якщо почати впроваджувати заходи підвищення родючості ґрунту заздалегідь. Наприклад, якщо бовів та сидеральні культури застосовуються перед входом у фазу трансформації, врожаї перехідного періоду, можуть бути чудовими. На врожаї під час переходу також впливають управлінські рішення, такі, як ретельне дотримання агротехнічних прийомів – строки посіву, вибір культури та їх різновиду, впровадження природних методів контролю за бур'янами, хворобами та шкідниками. Прибутки, що зумовлені рівнем врожайності на органічних фермах різняться в порівнянні з традиційними, тому що доступність поживних речовин більше залежить від екологічних та біологічних процесів.

Під час оцінки ризиків пов'язаних з входженням на ринок органічної продукції слід враховувати наступні фактори:

- Відсутність базового закону про органічне виробництво та сертифікацію органічної продукції, що свідчить про неналежну законодавчу та нормативну бази для органічних продуктів;

- Органічне виробництво не має функціонуючої державної системи контролю, яка була би акредитована на національному та міжнародному рівнях та охоплювала контроль як операторів органічного сектору, так і продукцію;

- В країні не існує державної стратегії та програми підтримки розвитку органічного виробництва;

- Державні правила для органічного рослинництва та тваринництва не затверджені;

- Досі багато чого потрібно розвинути в ставленні та думці виробників та маркетингових організацій, продавців та інших ключових учасників з метою дотримання ними основних принципів органічного виробництва (надійність, впевненість, приклад для інших тощо). Це допоможе встановити ринкові відносини в органічному секторі, залучувати співпрацю між ключовими гравцями, тощо;

- Рекламу та просування на ринок недостатньо розвинені, не створено маркування української органічної продукції. Населення не достатньо ознайомлене з цілями органічного виробництва. Співпраця з сектором органічної продукції також недостатня, поняття органічного виробництва також недостатньо зрозуміле для суспільства;

- Дослідження, освіта та консультування на даний момент знаходяться на початковій стадії. Знання ситуації та частково причин певних явищ і досі недостатні. Це спостерігається, наприклад, у

недостатніх знаннях масштабу та потенціалу ринку окремих товарів, у відсутності кваліфікованих спеціалістів, у відсутності сучасних дослідницьких господарств та у недостатній системі підготовки сільгоспвиробників та контролерів. Необхідно також покращити методи розведення рослин та тварин, які будуть відповідати вимогам та стандартам органічного виробництва;

- Зв'язок органічного виробництва з природним довкіллям недостатньо висвітлений у взаємовідносинах з споживачами та виділений у підготовці сільськогосподарських товаровиробників. Органічне виробництво має всі можливості для збільшення позитивного впливу на довкілля та живу природу;

- Життєздатність та можливість господарств успішно вести бізнес є ключовими факторами для органічного виробництва. Існуючої кількості органічних господарств недостатньо для створення критичної маси для окупності фінансових витрат та ефективного використання коштів з бюджету. Більшість сільськогосподарських товаровиробників не володіють принципами ефективного ведення бізнесу в умовах ринкової економіки;

- Співпраця з багатьма важливими організаціями та державними установами на національному та місцевому рівнях повинна бути покращена (наприклад, серед регіональних та місцевих органів влади, дослідницьких інститутів, вищих навчальних закладів аграрного профілю II-IV рівнів акредитації).

Висновки і пропозиції. В Україні з кожним роком зростає кількість людей, які надають перевагу здоровому способу життя. Вже зараз частина споживачів, готових купувати органічні продукти за підвищеними цінами, складає близько 15%. До того ж, вітчизняні харчові продукти традиційно вважаються смачними і переважно натуральними. Щоб краще орієнтуватися на ринку, споживач потребує інформації. Недостатня обізнаність споживачів часто використовується недобросовісними виробниками. Саме тому, споживачу важливо розібратися у низці термінів, пов'язаних із визначенням натуральних продуктів.

На жаль, з причин відсутності в Україні законодавчої бази в галузі органічного виробництва та

відповідної системи сертифікації, виробники органіки стикаються з численними труднощами. Частина з них сертифікує свою продукцію в закордонних органах сертифікації та реалізує на зовнішніх ринках. Інші, яких більшість, не мають для цього фінансових можливостей і тому продають вироблену продукцію в Україні, але як звичайну, неорганічну. Оскільки продукти, які не були сертифіковані, не можуть мати маркування «Органічний продукт», то виробники несуть моральні та матеріальні втрати, а споживачі не можуть обрати органічні продукти серед інших.

Перехід від традиційного до органічного виробництва в Україні серйозно гальмується сьогоденною ситуацією як у маркетингу, так і в рекламі продуктів органічного виробництва. Потрібна інтенсивна реклама для інформування потенційних виробників органічної продукції та переробних підприємств, які виробляють готові продукти харчування, щоб вони були достатньо проінформовані про переваги органічних методів виробництва. Це сприятиме тому, що представники харчової промисловості будуть запроваджувати органічні продукти до асортименту свого виробництва.

Інші маркетингові стратегії, які можна використати керуючись досвідом країн ЄС, особливо Австрії та Нідерландів: органічні господарства можуть об'єднати свої зусилля в кооперативи для маркетингу своєї продукції під спільною маркою (назвою, емблемою) у спеціалізовані магазини та ресторани, котрі можуть бути і їхньою власністю; у кооперативах по переробці продукції органічні виробники можуть виготовляти специфічні органічні продукти харчування і продавати гуртовикам; співробітництво між виробниками органічної продукції і громадськими чи приватними закладами харчування, наприклад у лікарнях, школах тощо може бути ще одним напрямком маркетингу органічних продуктів.

Одним із найважливіших і найскладніших стратегічних завдань аграрної сфери України є виробництво конкурентоспроможної екологічно чистої сільськогосподарської продукції. Економічна ситуація розвитку вимагає формування екологічно безпечних і економічно ефективних технологій.

Список літератури:

1. Берлач Н. А. Адміністративно-правові засади формування органічного напрямку у сільському господарстві України: монографія / Н. А. Берлач. – К.: Новая Идеология, 2012. – 398 с.
2. Бубела Т., Воробець О. Нормативно-технічні аспекти контролю органічної продукції в Україні / Т. Бубела, О. Воробець // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2012. – № 1. – С. 62-65.
3. Вовк В. І. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє // Матеріали Міжнародного семінару «Органічні продукти харчування». – Львів, 2014. – С. 3.
4. Гармашов В. В. До питання органічного сільськогосподарського виробництва в Україні / В. В. Гармашов, О. В. Фомічова // Вісн. агр. науки – 2013. – № 7. – С. 11-16.
5. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
6. Дудар О. Т. Розвиток органічного агровиробництва в Україні / О. Дудар // Економіка АПК. – 2012. – № 3. – С. 121-126.
7. Дудар О. Т. Формування системи органічного агровиробництва / О. Дудар // Економіка АПК. – 2013. – № 8. – С. 31-38.
8. Закону України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/425-18>
9. Кобець М. І. Органічне землеробство в контексті сталого розвитку / М. І. Кобець // Проект «Аграрна політика для людського розвитку». – К., 2012 – 22 с.
10. Никифорова Т. А. Органическая продукция и пищевые добавки для ее производства / Т. Никифорова, Т. Губасова // Пищевая промышленность. – 2012. – № 6. – С. 52-54
11. Бегей С. В. Екологічне органічне виробництво: має шанс подолати голод і глобальне потепління [Електронний ресурс] / Український органік журнал «Organic UA». – Режим доступу: <http://organic.ua>
12. Федерация органичного руху України, IFOAM. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.organic.com.ua

Орленко Е.В.

Международный университет бизнеса и права

НОВЫЕ РЫНОЧНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРЕИМУЩЕСТВА КРУПЯНОГО ОРГАНИЧЕСКОГО ПРОИЗВОДСТВА

Аннотация

В статье рассмотрены вопросы внедрения крупяного органического производства на территории Украины. Охарактеризованы современные реалии и новые возможности органического земледелия фермерскими хозяйствами как одна из наиболее перспективных форм хозяйствования в агросфере. Исследованы общие аспекты экономической эффективности деятельности сельскохозяйственных товаропроизводителей при практическом применении принципов и методов органического производства.

Ключевые слова: органическое производство, крупяная продукция, сертификация, фермерские хозяйства, эффективность.

Orlenko E.V.

International University of Business and Law

NEW MARKET OPPORTUNITIES AND ECONOMIC BENEFITS OF ORGANIC PRODUCTION GRINDING

Summary

This article deals with the issue of implementation groats organic production in Ukraine. The characteristic of contemporary realities and opportunities of organic farming farms as one of the most promising forms of management in the agricultural domain. Studied general aspects of the economic efficiency of agricultural producers in the practical application of the principles and methods of organic production.

Keywords: organic production, cereal products, certification, farms, efficiency